

Representantforslag 20 S

(2011–2012)

fra stortingsrepresentantene Åshild Karoline Haugland, Bård Hoksrud, Jan-Henrik Fredriksen og Arne Sortevik

Dokument 8:20 S (2011–2012)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Åshild Karoline Haugland, Bård Hoksrud, Jan-Henrik Fredriksen og Arne Sortevik om et nasjonalt bredbåndsløft

Til Stortinget

Bakgrunn

Utbyggingen av moderne bredbåndsnett er en forutsetning for variert næringsliv og bosetting i hele landet. Likevel har ikke staten påtatt seg det samme ansvaret for bredbånd som for annen infrastruktur som vei og jernbane. Bredbåndstilgang er i mange tilfeller avgjørende for hvor unge mennesker vil bosette seg, og det er i likhet med annen infrastruktur en klar sammenheng mellom bredbåndsutbygging, næringsutvikling og økonomisk vekst. En undersøkelse fra Ericsson, Arthur D. Little og Chalmers University of Technology offentliggjort i september 2011, viser at hver dobling av bredbåndshastigheten gir en BNP-vekst på 0,3 prosent. Dette er den første undersøkelsen av sitt slag, og bygger på data fra 33 OECD-land.

Konkrete målsettinger om bredbånd

Ifølge Netindex.com er Norge på 25. plass i verden når det gjelder gjennomsnittlig nedlastningshastighet. På de første plassene finner Litauen (1), Sør-Korea (2), Sverige (3), Romania (4) og Latvia (5). Sverige er imidlertid ikke det eneste nabolandet med bedre bredbånd enn Norge, for Island har 11. plass, Danmark 14. plass og Finland 19. plass. Det kreves 100 000 unike IP-adresser som har testet seg for at et land i det hele tatt skal bli med på listen, og det er derfor god grunn til å tro at resultatene fra Netindex.com er representative.

Beriktiget

EU-kommisjonen lanserte 19. mai 2010 Digital Agenda for Europa 2010–2020. Målsettingen i planen er at alle EU-borgere skal ha tilgang til bredbånd i 2013, at alle skal ha anledning til å koble seg opp til bredbånd på 30–100 mbit/s innen 2020, og at minst halvparten av EUs husstander i 2020 skal ha abonnement på bredbånd med minst 100 mbit/s. Flere EU-land har høyere ambisjoner enn dette. Finland har for eksempel lovfestet retten til 1 mbit/s for alle i landet, noe som skal utvides til 100 mbit/s innen 2015. Den lovfestede rettigheten omfatter hele Finland bortsett fra 2 000 personer i svært avsidesliggende områder, og spesifiserer også avstand til tilknytningspunkter.

USA ligger ifølge Netindex.com bak gjennomsnittet for EU når det gjelder bredbåndshastighet. USA har imidlertid i likhet med for eksempel Finland klart definerte ambisjoner når det gjelder bredbånd, fordi president Barack Obama la frem en egen føderal bredbåndsplann i 2010 på broadband.gov. Planen inneholder 6 konkrete målsettinger som skal oppfylles innen 2020:

1. Minst 100 millioner amerikanske hjem skal ha en mulighet til å koble seg til rimelig bredbånd med nedlastingshastighet på minst 100 Mbps og opplastingshastighet på minst 50 Mbps.
2. USA skal være verdensledende på mobil innovasjon og ha verdens raskeske og mest omfattende mobilnett. (Forslaget er knyttet til frigjøring av frekvenser, dvs. digital dividende).
3. Enhver amerikaner skal ha mulighet til å koble seg til rimelig og robust bredbånd, og målet er at 90 pst. skal ha bredbånd i 2020.
4. Ethvert lokalsamfunn skal ha mulighet til å knytte nøkkelinstitusjoner som skoler, sykehus og offentlige bygg til bredbånd med minst 1 000 Mbps.
5. Det skal bygges et nasjonalt nødnett.

6. Enhver amerikaner skal ha mulighet til å overvåke sitt energiforbruk i sanntid via bredbånd.

Rådgivningsselskapet Nexia DA la frem rapporten «Bredbånd 2011» i september 2011 etter oppdrag fra Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet. Rapporten viser at rundt 99,7 pst. av norske husstander har et grunnleggende bredbåndstilbud (0,64 Mbps båndbredde), 94 pst. har tilgang på minimum 4 Mbps, mens 67 pst. har tilgang til minimum 25 Mbps båndbredde. Mer enn 70 pst. av husstander er i en av 274 kommuner som har 100 pst. dekning, men rundt 7 000 husstander i landet mangler et bredbåndstilbud. Rapporten viser også at det er store forskjeller mellom fylkene. Rogaland har Norges raskeste internett, og der har 67 pst. mulighet til å koble seg til bredbånd med over 100 Mbps. På den motsatte enden av skalaen finner man Finnmark, Hedmark, Møre og Romsdal og Sogn og Fjordane der ingen husstander har mulighet til å koble seg til bredbånd av denne typen.

Forslagsstillerne mener at Norge i likhet med andre land også bør ha konkrete målsettinger når det gjelder bredbånd. Fremskrittspartiet har som ambisjon å øke kapasiteten til minst 100 Mbps innen 2015 for å nå et mål om at Norge skal ha et av verdens beste bredbånd til sine innbyggere. Ingen av de andre partiene støttet Fremskrittspartiets merknader om dette i Innst. 13 S (2010–2011) til statsbudsjettet for 2011.

Staten må bidra

Høykom-programmet ble opprettet i 1999 som en tilskuddsordning for å stimulere utviklingen av nettverksbaserte brukertjenester fra det offentlige og samtidig øke markedsgrunnlaget for tilbud av bredbåndskommunikasjon, og ble avvirket i 2008. I de siste årene av tilskuddsordningen ble fokuset i større grad å gi midler til utbygging av bredbånd i områder i landet der kommersielle aktører ikke ønsket å etablere seg. Totalt ble det til Høykom-programmet bevilget drøyt 770 mill. kroner i perioden 1999–2008. Forslagsstillerne ønsker å gjenopplive ordningen, og presiserer at midler skal gå til økt bredbånddekning i områder som er uinteressante for de kommersielle aktørene. Fremskrittspartiet satte derfor av midler både i 2010 og 2011 i sine alternative budsjettforslag, og i Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2012 settes av 60 mill. kroner til dette formålet. Forslagsstillerne viser til at dette spørsmålet også ble behandlet i Innst. 276 S (2010–2011) representantforslag fra stortingsrepresentantene Bård Hoksrud, Jan-Henrik Fredriksen, Ingebjørg Godskesen, Arne Sortevik og Harald T. Nesvik (Dokument 8:71 S (2010–2011)), der komiteens flertall bestående fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti fremmet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i løpet av 2011 legge frem handlingsplan med finansieringsløsning for å gjennomføre et nasjonalt bredbåndsløft med målsetting om høyhastighetsbredbånd i hele Norge.»

Forslagsstillerne mener at dette fortsatt er en god idé og vil fremme et tilsvarende forslag igjen. Forslagsstillerne vil imidlertid understreke at bredbåndsutbyggingen i all hovedsak fortsatt skal være markedsbasert.

Fremføringskostnader

Kommersielle aktører bygger nå fiberbredbånd i store deler av landet, men offentlig regler gjør utbyggingen stadig vanskeligere for bredbåndsaktsørene. Bredbåndsaktsørene bruker i stor grad veinettet som infrastrukturkorridor, og § 32 i veglova regulerer hvordan annen infrastruktur kan etableres i veigrunnen. Det betyr i praksis at bredbåndsaktsørene må forholde seg til 429 ulike kommuner, som er ansvarlige for både vedtak og klagebehandling, og som kan tolke regelverket ulikt. Regjeringens forslag til ny forskrift til § 32 gjør ifølge tu.no (Teknisk Ukeblad) 18. februar 2010 at bredbåndsaktsørene må grave dypere og bredere, at det kan kreves betaling til veiholder for kabelfremføring, og at veiholder når som helst kan kreve å få infrastruktur flyttet eller fjernet. Da Drammen kommune innførte ny graveinstruks i tråd med forskriftsutkastet, førte dette til en kostnadsøkning for graving og fremføring på 385 pst. Den endelige regningen er det forbrukerne som må ta. Det er også behov for samordning når det gjelder bruk av broer og tunneler som infrastrukturkorridorer for bredbånd. Forslagsstillerne mener derfor at det er behov for en gjennomgang av alle nasjonale regler og lokale regler som stopper bygging av ny IKT-infrastruktur, og at det ikke lenger kan være sånn at hver enkelt kommune er klageinstans i forbindelse med utbyggingssaker langs veinettet.

Åpne aksessnett

I Norge eier Telenor kobbernettet som knytter fasttelefonene i landet sammen, men Telenor er pålagt å la konkurrenter som for eksempel NextGenTel og Tele2 bruke dette nettet. Telenors kobbernett er dermed et åpent aksessnett. En parallell er det norske jernbanenettet, som ikke lenger bare trafikkeres av NSB, men også CargoNet AS, Cargolink AS, Green Cargo AB, Malmtrafikk AB, Railcare Tåg AB (Bantåg), Peterson Rail AB, Tågåkeriet i Bergslagen AB, Hector Rail AB, Ofotbanen Drift AS, NSB Gjøvikbanen AS, Flytoget AS og SJ AB. I Norge er også strømmennene åpne, slik at man kan bestille strøm fra helt andre aktører enn den lokale netteieren. Telenors åpne aksessnett og de andre åpne nettene er et resultat av politiske vedtak som har knust monopolene.

Når det gjelder bredbåndstjenester finnes det imidlertid flere lukkede aksessnett i Norge, der netteier og nettleverandør er ett og samme firma. Dette gjelder for eksempel internettabonnement over Gets og Canal Digital's kabel-tv-nett, og tilbydere av fiberoptisk bredbånd fra for eksempel Viken Fiber. Norsk bynettforening jobber imidlertid for åpne fiberoptiske bredbåndsnett.

Det er både fordeler og ulemper med de lukkede aksessnettene for bredbånd. En viktig fordel med et lukket aksessnett er at tilbyderen får en viss sikkerhet for at investeringer i infrastruktur vil bli tilbakebetalt gjennom bredbåndabonnement. En viktig ulempe med et lukket aksessnett er at kunden er låst til en leverandør, og at det vil kunne være store kostnader knyttet til å bytte fra en leverandør til en annen. Problemstillingen minner om den man har for patenter, der man på den ene siden bør ha patenter som varer lenge nok til at det lønner seg å utvikle nye produkter, mens man på den annen side ikke kan gi enkelt-selskaper monopol på bagatelmessige oppfinnelser for all fremtid. I denne avveiningen har man kommet frem til at et patent som hovedregel kan opprettholdes i inntil 20 år fra den dagen du leverer inn en søknad. Forslagsstillerne mener man bør vurdere hvorvidt aksessnettene for bredbånd i større grad bør åpnes opp for konkurranse, og eventuelle tidsavgrensninger for dette.

Oppsummering

Forslagsstillerne viser til at andre land har satt seg ordentlige målsettinger for bredbånd, og mener at Norge bør gjøre det samme. Det er samtidig viktig å få et regelverk knyttet til graving og fremføring som ikke skaper unødvendige hindringer for bygging av bredbånd i Norge. Man bør på sikt vurdere å åpne aksessnettene, for å sikre konkurranse på pris, kvalitet og hastighet. Dette er imidlertid en vanskelig avveining.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen i løpet av 2012 legge frem en finansieringsløsning for å gjennomføre et nasjonalt bredbåndsløft med målsetting om høyhastighetsbredbånd i hele Norge.
2. Stortinget ber regjeringen legge frem en handlingsplan for å forenkle regelverket slik at utbyggingen av bredbånd ikke blir unødige dyrt.
3. Stortinget ber regjeringen utrede hvorvidt det på sikt vil være formålstjenlig å åpne de lukkede aksessnettene innenfor bredbånd for konkurranse.

10. november 2011

